

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Διάλεξις τοῦ κ. ΤΑΚΗ Π. ΚΑΡΑΔΟΝΤΗ

Μέλους τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ε.Ο.Τ.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριε Διευθυντά, κυρίαί και κύριοι

Είμαι εὐτυχῆς πού μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία ν' ἀναπτύξω, ἀπό τὸ βήμα αὐτὸ και ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ 12ημέρου σπουδῶν τουριστικῆς βιομηχανίας, ἓνα θέμα ἀπὸ τὰ βασικώτερα πού ἀντιμετωπίζει σήμερα ὁ τόπος μας : «Τὸ θέμα τῆς Ξενοδοχειακῆς Πολιτικῆς».

Δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς πού τὸ ἐπίσημον Κράτος, διὰ τοῦ στόματος τοῦ σεβαστοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρείας τῆς Κυβερνήσεως κ. Ράλλη, ἀπέδειξε πόσην σημασίαν ἀποδίδει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς τουριστικῆς βιομηχανίας τῆς χώρας, βιομηχανίας ἣ ὁποία, ὅπως ὅλοι γνωρίζομεν, διέρχεται ἀκόμη τὸ στάδιον τῆς ὑποανάπτυξεως, διὰ νὰ χρησιμοποιήσω μίαν ἔκφρασιν προσφιλῆ εἰς τοὺς οικονομολόγους μας.

Ὑπενθυμίζω ὅτι τὸ ξενοδοχεῖον εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς βασικοὺς σπονδύλους τοῦ τουριστικοῦ μας ἐξοπλισμοῦ. Δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι, ἂν ἡ χώρα μας δὲν ἦτο προικισμένη μὲ τοὺς ἱστορικοὺς και φυσικοὺς της θησαυροὺς, θὰ ἤρκει ἡ ὑπαρξίς μερικῶν καλῶν ξενοδοχείων διὰ νὰ προσελκύσῃ ἐπισκέπτας τῶν ὁποίων και τὴν παρουσίαν ἀλλὰ και τὸ χρῆμα ἐπιθυμοῦμεν. Ἄλλ' ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὑπάρχει ὄλος αὐτὸς ὁ ἀνεκμετάλλετος πλοῦτος καταντᾷ ἐνίοτε θλιβερὰ ἣ διαπίστωσις ὅτι ἐπὶ τόσα ἔτη ἡ Ἑλλάς, χώρα κατ' ἐξοχὴν τουριστικῆ, ὑπελείπετο ἀπὸ ἀπόψεως κινήσεως και τουριστικοῦ συναλλάγματος ἀπὸ ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας.

Ἦτο πράγματι, κύριοι, ὁ τουρισμὸς εἰς τὴν χώραν μας μία βιομηχανία ἀμελητέα, και ἡ κίνησις τῶν περιηγητῶν ἐλαχίστη. Μόλις ἀπὸ τοῦ 1951 ἤρχισε μία ἀνοδος ἣ ὁποία, καλύτερον παντὸς ἄλλου, ἀπεικονίζεται εἰς τὴν στατιστικὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ. Σὰς διαβάξω τοὺς σχετικοὺς ἀριθμοὺς τῶν περιηγητῶν διὰ τὰ τελευταῖα πέντε ἔτη :

1950	33.333	1953	94.408
1951	40.118	1954	157.618
1952	68.189		

Εἶναι προφανές, λοιπόν, ὅτι μόνον ἀπὸ τοῦ 1953 ἡ τουριστικὴ κίνησις ἤρχισε νὰ γίνεται ἀπλῶς ὑπολογίσιμος διὰ νὰ προκαλέσῃ ἐντονώτερα τὸ κρατικὸν ἐνδιαφέρον.

Εἰς τοῦτο συνετέλεσαν δύο παράγοντες. Ὁ πρῶτος ἦτο ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῆς δραχμῆς, ὅπως ὀρθῶς ἐτόνισεν ὁ Ὑπουργὸς τῆς Προεδρείας τῆς Κυβερνήσεως κ. Ράλλης εἰς προσφάτους δηλώσεις του. Ἡ ἀναπροσαρμογὴ ἔλυσε αὐτομάτως τὸ πρόβλημα τῆς τουριστικῆς δραχμῆς και ἤλλαξε τελείως τὸ οικονομικὸν πρόβλημα τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ δεύτερος, ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸν πρῶτον, παράγων ἦτο ἓνα φαι-

νόμενον τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται εἰς τὴν διεθνή τουριστικὴν κίνησιν τῶν τελευταίων ἐτῶν καὶ ἀφορᾷ εἰδικώτερον καὶ τὴν χώραν μας : Τὸ γεγονός ὅτι τὸ ταξίδι, ἢ μᾶλλον ἢ περιήγησις, δηλαδὴ τὸ ταξίδι διὰ σκοποὺς ὄχι ἐπαγγελματικούς, ἔπαυσε νὰ εἶναι ἀποκλειστικότης μιᾶς ὠρισμένης τάξεως πλουσίων καὶ τὸ πολὺ μερικῶν καλλιεργημένων πνευματικῶς ἀνθρώπων, ὅπως τῶν καθηγητῶν τῆς κλασσικῆς φιλολογίας καὶ τῶν ἀρχαιολόγων.

Ἡ περιήγησις, σήμερα, γίνεται ἀπὸ τὸν μέσον ἀνθρώπον, ὅπως ἡ ἐποχὴ μας εἶναι ἡ ἐποχὴ τοῦ μέσου ἀνθρώπου. Ἡ περιήγησις, δηλαδὴ ἡ ἐπίσκεψις ἄλλων χωρῶν καὶ ἄλλων ἡπείρων περιελήφθη εἰς τὸν προϋπολογισμόν τοῦ μέσου ἐργαζομένου ὡς ἀνάγκη πραγματικῆ, μορφωτικῆ μαζι καὶ ψυχαγωγικῆ, πράγμα πού φυσικὰ εἶναι ἐνδεικτικὸν τοῦ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου ζωῆς πού ἐπέτυχον ὠρισμένοι λαοὶ τοῦ ἑλευθέρου κόσμου, ἂν ὄχι ἀκόμη καὶ ὁ δικός μας.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἐὰν ἀνεφέρθη ἤδη ἀπὸ τοὺς διακεκομμένους προκατόχους μου εἰς τὸ βῆμα τοῦτο, πάντως θεωρῶ σκόπιμον νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι, σύμφωνα μὲ μιάν ἐκθεσιν τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου, οἱ τουρίσται πού ἐπεσκέφθησαν 41 διαφόρους χώρας κατὰ τὸ 1953 ἔδαπάνησαν **2.500 δισεκατομμύρια δολάρια**, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν μεταφορικῶν τῶν. Ἐφέτος δὲ ἀναμένεται ὅτι μόνον οἱ Ἀμερικανοὶ ἐπισκέπται πού θὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν Εὐρώπην θὰ δαπανήσουν ἐπὶ τόπου περὶ τὸ ἡμισυ δισεκατομμύριον δολλαρίων. Ὁ ἴδιος μάλιστα ὁ πρόεδρος Ἀϊζενχάουερ εἰς τὸν προγραμματικόν του λόγον εἰς τὸ Κογκρέσσον, πρὸ διμήνου, ἐτόνισεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν θὰ προσπαθήσῃ νὰ παράσχωσιν τὸ δυνατόν μεγαλυτέρας διευκολύνσεις διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς διεθνοῦς ταξιδιωτικῆς κινήσεως λόγῳ τῶν πολλαπλῶν μορφωτικῶν, κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν ὠφελημάτων τὰ ὁποῖα αὕτη συνπάγεται.

Αὕτη ἡ νέα διαμόρφωσις τοῦ διεθνοῦς τουριστικοῦ κλίματος ἐπιδρᾷ ἀμέσως καὶ ἐπὶ τῆς χώρας μας. Οἱ ἐπισκέπται μας, μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἦσαν ἀνθρώποι ἐθισμένοι εἰς τὴν ἰδέαν τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος καὶ διατεθειμένοι νὰ συγχωρήσουν τὰς ἐλλείψεις τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς πραγματικότητος.

Ἀντιθέτως, ὁ σημερινὸς περιηγητὴς, ἰδίως ἐὰν ἔρχεται ἀπὸ χώρας πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ, συχνὰ γνωρίζει ἐλάχιστα περὶ Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερα, φοβοῦμαι, περὶ συγχρόνου Ἑλλάδος. Τὸ ταξίδι του περιλαμβάνει ἓνα πλῆθος χωρῶν, εἰς τὰς ὁποίας εἶναι ζήτημα ἐὰν μὲν πέραν τῆς ἐβδομάδος, καὶ ὁ παράγων ὁ χρηματικὸς, ὁ παράγων τῶν τιμῶν, παίζει τὸν μεγαλυτέρον ρόλον εἰς τὴν ἀπόφασίν του νὰ ἐπισκεφθῇ μιάν χώραν ἢ νὰ τὴν παραλείψῃ. Τὸ ὅτι ἡ χώρα μας σήμερα εἶναι μία ἀπὸ τὰς εὐθνητοτέρας διὰ τὸν μέσον ταξιδιώτην εἶναι ἀναμφισβήτητον, σὰς ἀναφέρω δὲ ἐνδεικτικῶς τὰ ἐξῆς στοιχεῖα διὰ νὰ συγκρίνετε μόνον σας :

Κατὰ τὰ στοιχεῖα λοιπὸν τοῦ ἐν Φλωρεντίᾳ Κέντρου Στατιστικῆς τὸ κόστος μιᾶς μέσης τουριστικῆς ἡμέρας εἰς νέας Ἑλληνικὰς δραχμὰς ἔχει ὡς ἐξῆς :

Ἡνωμένα Πολιτεῖα	360
Ἑλβετία	331
Γαλλία	308
Ἰταλία	294
Βέλγιον	248
Ἀγγλία	241
Ἑλλάς	165

Ἡ διαφορὰ εἶναι ἐμφανής.

Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ Ἑλλάς εἶναι ἀδύνατον ν' ἀνταποκριθῇ σήμερον εἰς τὰς ὑποχρεώσεις της ὡς χώρας τουριστικῆς ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ξενοδοχεῖα, καὶ γεγονός εἶναι ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ ξενοδοχεῖα εἶναι ἐλάχιστα εἰς ἀριθμὸν.

Παρ' ὅλας τὰς προσπάθειάς τῶν ἀειμνήστων ἰδρυτῶν τοῦ κλάδου — καὶ δὲν μπορῶ νὰ μιλήσω περὶ ξενοδοχείων ἐν Ἑλλάδι χωρὶς ν' ἀναμνησθῶ μὲ εὐλάβειαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Εὐσταθίου Λάμψα καὶ τῶν Ἀναστασίου Ψάλλη καὶ Ἀλεξάνδρου Κοσμοπούλου καί, ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπεται, τοῦ πατρός μου—καὶ παρ' ὅλας τὰς σημερινὰς προσπάθειάς τῶν συναδέλφων εἰς τὸν ξενοδοχειακὸν τομέα, ἐξακολουθοῦμεν νὰ παραμένωμεν δυσαναλόγως ἀπροετοίμαστοι. Ὁ λόγος, ὁ κύριος λόγος εἶναι τὸ ὅτι ἡ ἐπανόρθωσις τῶν μεγάλων ζημιῶν ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἐπιτάξεων ἐγένετο ἄνευ κρατικῆς ἐνισχύσεως καὶ μόνον ἀπὸ τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν. Ἄλλος σοβαρότατος λόγος εἶναι ἐπίσης ἡ ἀποθάρρυνσις τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν αὐστηρότατον καθεστῶς τῶν διατιμήσεων. Καὶ οἱ δύο παράγοντες προεκάλεσαν τὴν ἔλλειψιν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων πρὸς δημιουργίαν νέων ξενοδοχείων.

Δὲν παραλείπομεν, κυρίες καὶ κύριοι, νὰ ἐπιδείξωμεν εἰς τοὺς ξένους φίλους μας, ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀφίξεως των, τὴν Ἀθηναϊκὴν Ταβέρναν, τὴν κοσμικὴν μάλιστα Ταβέρναν, διὰ νὰ γνωρίσουν, λέμε, κάτι Ἑλληνικόν. Καὶ ὅμως μιὰ ματιὰ εἰς τὰς πινακίδας τῶν κέντρων αὐτῶν μᾶς πείθει ὅτι **ἐνισχύονται** ἀπὸ τὸ Κράτος διὰ νὰ μπορέσουν νὰ τηρηθοῦν εἰς τὸ ἀπαραίτητον ὕψος τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς καθαριότητος καὶ νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰ σοβαρά, πράγματι, ἔξοδά των : **τὰ κέντρα αὐτὰ εἶναι ἐλεύθερα πάσης διατιμήσεως.**

Διὰ τὰ ξενοδοχεῖα συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον : Ἰσχύει ἡ αὐστηρὰ διατίμησις.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ καθεστῶτος τῶν αὐστηρῶν διατιμήσεων εἶναι ὅτι αἱ τιμαὶ τῶν ξενοδοχείων πολυτελείας, ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζεται κατ' ἀρχὴν ὁ ἐξωτερικὸς τουρισμὸς μας, ἔχουν ἀυξηθῆ ἔναντι τῶν προπολεμικῶν κατὰ 250 φορὰς, τῶν τῆς πρώτης κατηγορίας 300—330 φορὰς, τῶν τῆς δευτέρας κατηγορίας 300—350 φορὰς, καὶ τῆς τρίτης κατηγορίας 400 φορὰς, ἐνῶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἐνοικίων τῶν οἰκιῶν, τὰ ὁποῖα τὸ Κράτος καταβάλλει μεγίστην προσπάθειαν νὰ διατηρήσῃ εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα, ἔχομεν αὐξήσιν κατὰ 300 φορὰς, τῶν δὲ καταστημάτων 450 φορὰς.

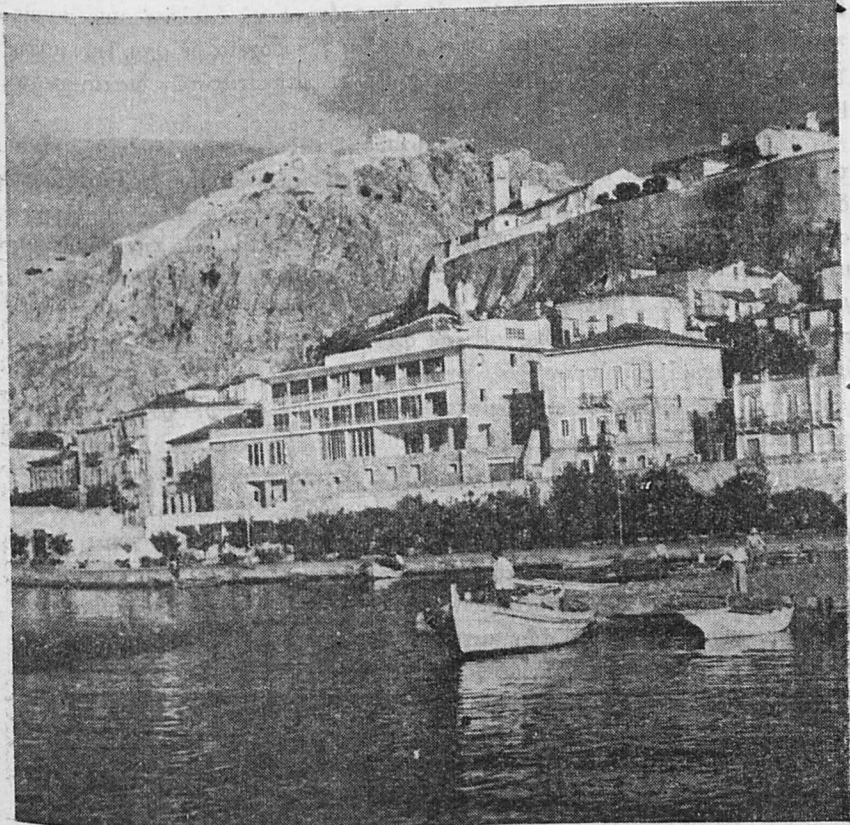
Τουναντίον όμως, τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα δημιουργοῦν τὸ ξενοδοχειακὸν κόστος ἔχουν ἀυξηθῆ πολὺ περισσότερον. Π. χ. οἱ μισθοί, πὺ ἀποτελοῦν τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τοῦ ξενοδοχειακοῦ κόστους, ἔχουν ἀυξηθῆ εἰς τὸ 1000πλάσιον περίπου τῶν προπολεμικῶν. Τὸ αὐτὸ ἀποδεικνύουν καὶ τὰ βασικὰ εἶδη συντηρήσεως τῶν ξενοδοχείων εἰς ὄπισμόν, σκευὴ καὶ ἔπιπλα, εἰς ὑλικά καθαριότητος κλπ. Καίτοι δὲ τὸ Ἑλληνικὸν Ξενοδοχεῖον ἀνήκει εἰς μίαν ἐθνικὴν βιομηχανίαν, οὔτε τὸ νερό, οὔτε τὸ ἠλεκτρικὸν πληρώνει βάσει βιομηχανικοῦ τιμολογίου, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰ τηλεφωνήματα, ἀυξανομένων τῶν κλήσεων ἢ τιμὴ κατὰ κλήσιν ἀυξάνεται ἀντὶ νὰ ἐλαττώνεται. Οὕτω παραμένει γεγονός ὅτι ἡ ξενοδοχειακὴ ἐπιχειρήσις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσδεύσῃ μὲ τὰς σημερινὰς τιμὰς.

Ἡ θαρραλέα ἀντιμετώπισις τοῦ ξενοδοχειακοῦ κόστους πρέπει ν' ἀποτελέσῃ κύριον μέλημα οἰασθῆποτε προσπαθείας διαμορφώσεως ὑγιούς ξενοδοχειακῆς πολιτικῆς ἐν Ἑλλάδι. Εἶναι συνεπῶς ἄκρως ἐπάναγκες νὰ γίνῃ μία υπεύθυνος καὶ ἐμπειριστατωμένη μελέτη τοῦ ξενοδοχειακοῦ κόστους καὶ νὰ διαμορφωθῆ ἐν ὑγιᾶς καθεστῶς διατιμῆσεων, τὸ ὁποῖον νὰ παρέχῃ εἰς τοὺς ξενοδόχους τὴν εὐκαιρίαν νὰ συντηροῦν καλῶς καὶ νὰ βελτιώσουν τὰς ἐπιχειρήσεις των. Καθεστῶς, μὲ ἄλλους λόγους, τὸ ὁποῖον θὰ βασίζεται εἰς τὸν μεγάλον καὶ ἀσφαλῆ ρυθμιστὴν πάσης ἐλευθέρας συναλλαγῆς, τὸν νόμον τῆς προσφορᾶς καὶ ζήτησεως.

Εἶπαμε, κυρίαί καὶ κύριοι, προηγουμένως ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέσον προσελκύσεως περισσότερων ἐπισκεπτῶν εἶναι ἡ διατήρησις τῶν χαμηλῶν τιμῶν, ἄρα καὶ ἡ διατήρησις τῶν χαμηλῶν τιμῶν τῶν ξενοδοχείων. Ἀλλὰ ἡ ἐπαγγελματικὴ μας τάξις πιστεύει ὅτι οἰοσθῆποτε πελάτης, πολὺν περισσότερον ὁ ξένος πελάτης, θὰ προτιμῆσῃ νὰ δαπανήσῃ γὰρ περισσότερον καὶ ν' ἀνεύρῃ τὰς ἀνέσεις ἐκεῖνας πὺν τοῦ εἶναι οἰκεῖαι καὶ ἀπαραίτητοι, παρὰ νὰ περιορίσῃ κατ' ὀλίγα ἑκατοστὰ τοῦ δολλαρίου τὰ ἡμερήσια ἔξοδά του καὶ νὰ κακοπαθήσῃ εἰς τὸν ὕπνον του. Οὐδεὶς δὲ φόβος ὑπάρχει ὅτι ἐκ τῆς χορηγηθησομένης μικρᾶς ἀυξήσεως θὰ ἐπηρεασθῆ δυσμενῶς τὸ πρὸς τὴν χώραν μας τουριστικὸν ρεῦμα. Τουναντίον, πιστεύομεν ὅτι τὸ ρεῦμα θὰ ἀυξηθῆ διότι θὰ δυνηθῶμεν νὰ παρέχωμεν εἰς τοὺς ξένους μας τὰς ἀπαραίτητους διὰ κάθε πολιτισμένον ἀνθρώπον ἀνέσεις. Περιθώρια ἀυξήσεως σὰς διαβεβαιῶ ὅτι ὑπάρχουν, θὰ πεισθῆτε δὲ ἕαν προσέξετε τὸν κατωτέρω πίνακα τῶν ξενοδοχείων εἰς τὰς διαφόρους χώρας:

Σύμφωνα μὲ τὸν διεθνή ξενοδοχειακὸν ὁδηγὸν τοῦ 1955, τὸν ὁποῖον μόλις ἐλάβαμεν, ἕνα δωμάτιον μόνον μετὰ λουτροῦ εἰς ξενοδοχεῖον τῆς ἀνωτέρας κατηγορίας εἰς Νέαν Ὑόρκην κοστίζει 300 δραχ., εἰς τὸ Λονδίνον 230, εἰς τὸ Παρίσι 220 δραχ., εἰς τὴν Ρώμην 200 δραχ., εἰς τὴν Ἑλλάδα 100 δραχ. Ἡ διαφορὰ ὅμως ἐπιτείνεται ἐὰν ληφθῆ ὅτι ὄψιν ὅτι αἱ ἄλλα πρωτεύουσαι πὺν ἀνέφερα δὲν εἶναι μόνον τουριστικὰ κέντρα ἀλλὰ καὶ ἐμπορικά, καὶ συνεπῶς ἡ πληρότης τῶν ξενοδοχείων εἶναι σχεδὸν ἐξησφαλισμένη καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἐνῶ ὁ ἑλληνικὸς τουρισμὸς ἀκμάζει μόνον ἐπὶ βρηνόν, ἄρα τὸ ἑλληνικὸν ξενοδοχεῖον ἐμφανίζει μικροτέραν πληρότητα καὶ χαμηλοτέρας τιμὰς.

Καὶ θὰ ἐρωτήσετε : πρέπει λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ν' ἀναχθῶμεν εἰς τὰ ἀκριβῆ ἐπίπεδα τῶν Ἑλβετικῶν ξενοδοχείων ἢ νὰ ἀναπτύξωμεν τὸ ἐπιχείρημα ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ τιμὴ τῶν 10 δολλαρίων δι' ἕνα μονὸ δωμάτιον θεωρεῖται λογικὴ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, θὰ πρέπει νὰ θεσπισθῇ καὶ ἐδῶ ἡ ἀντίστοιχος ; Ὁχι βέβαια, διότι ἡ φθίνουσα ἀποτελεῖ καὶ αὐτὴ πλέον, ὅπως



Μερικὴ ἀποφικ τοῦ Ναυπλίου

εἶπαμε, ἕνα ἀπὸ τὰ τουριστικὰ μας κεφάλαια, καὶ ἐὰν ὑψώναμεν τὰς τιμὰς ἀναλόγως θὰ ἦτο ὡς νὰ κατεστρέφαμεν αὐτὸ τὸ ἴδιον τὸ κεφάλαιον. Εἶναι ἀνάγκη ὅμως νὰ ἐπέλθῃ ἕνας συμβιβασμὸς, ποῦ καὶ τὰς τιμὰς θὰ διατηρήσῃ εἰς λογικὰ ἐπίπεδα καὶ εἰς τοὺς ξενοδόχους θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ βελτιώσουν, νὰ ἐπεκτείνουν καὶ νὰ πολλαπλασιάσουν τὰς ξενοδοχειακὰς τῶν ἐγκαταστάσεις, ὥστε ν' ἀνταποκριθῶν εἰς τὸ διαρκῶς αὐξανόμενον κύμα τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν Ἑλλάδα περιηγητῶν.

Δὲν ἐπιθυμοῦν, κυρίαὶ καὶ κύριοι, οἱ ξενοδόχοι νὰ ἐκμεταλλευσθῶν τοὺς ξένους. **Ἄλλὰ, μὴ τὸ λησμονοῦμεν, ὑπάρχουν ξένοι διαφόρων κατηγοριῶν καὶ εἶναι ἄδικον καὶ ἐπιζήμιον διὰ τὸ Κράτος, χάριν τῆς μιᾶς κατηγορίας ποῦ δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ πληρώνη, νὰ στεροῦμεθα**

τῆς πελατείας ἄλλων ξένων οἱ ὁποῖοι εἶναι εἰς θέσιν νὰ πληρώσουν. Δι' αὐτὸ τὰ ξενοδοχεῖα πολυτελείας πρέπει ν' ἀφεθοῦν ἐλεύθερα διατιμῆσεως, ὑπαγόμενα μόνον εἰς τὰς διατάξεις περὶ ὑπερβολικοῦ κέρδους καὶ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀναγγέλλουν εἰς τὰς ἀρχὰς ἐκάστης τουριστικῆς περιόδου τὰς τιμὰς των καὶ νὰ διατηροῦν τὰς αὐτὰς τιμὰς καθ' ὅλην τὴν τουριστικὴν περίοδον, οὕτως ὥστε νὰ ἔχουν τὰ ταξιδιωτικὰ γραφεῖα τοῦ ἔξωτερικοῦ καὶ τοῦ ἔσωτερου τὴν δυνατότητα νὰ ὑπολογίζουσι συγκεκριμένα ἔξοδα διὰ τοὺς πελάτας των. Διὰ τὰ ξενοδοχεῖα δὲ ἀπὸ 1ης κατηγορίας καὶ κάτω θὰ ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ τὸ καθεστῶς τῶν διατιμῆσεων, μὲ μίαν ἀνάλογον πάντως καὶ λογικὴν αὔξησιν.

Ἔτερον θέμα ἐφαρμογῆς ἐπιτυχοῦς ξενοδοχειακῆς πολιτικῆς εἶναι τὸ φορολογικόν, καὶ θὰ σὰς ἀπασχολήσω μὲ αὐτὸ ἐπ' ὀλίγον. Βέβαια τὸ νὰ διαμαρτυρῶνται οἱ φορολογούμενοι εἶναι πλέον ἀναπότρεπτον χαρακτηριστικὸν τῶν ἐλευθέρων κοινωνιῶν μας. Ἀλλὰ τὸ θέμα εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν δὲν εἶναι ἂν οἱ φορολογούμενοι ὑποφέρουν: **τὸ θέμα εἶναι διὰ τὸ Κράτος ἐνίοτε ὑποφέρει σοβαρὰ ἀπὸ ὀρισμένας κάπως ἀβασανίστους φορολογίας τὰς ὁποίας ἐπιβάλλει.** Τὸ Κράτος, μὰς λέγουσι, ἐπιθυμεῖ τουρισμὸν (καὶ ἔρχεται πλέον ὁ τουρισμὸς εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος) ἀλλὰ παραλλήλως ἀνακόπτει τὰς προϋποθέσεις ἐπεκτάσεως τοῦ βασικοῦ παράγοντος τοῦ τουρισμοῦ, δηλαδή τῶν ξενοδοχείων, διὰ τῆς ἐπιβολῆς πολυποικίλων φορολογιῶν, ἤτοι φόρου οἰκοδομῶν, φόρου καθαρῶν κερδῶν (4ης κατηγορίας φόρος καθαρᾶς προσόδου), τέλους ἐπιτηδεύματος (διὰ τὰς ἀωνύμους ἐταιρείας), φόρου πολυτελείας διὰ τὰ ξενοδοχεῖα πολυτελείας ὡς κατωτέρω: Φόρου πολυτελείας ἐπὶ τῶν ἐστιατορίων τῶν ξενοδοχείων κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἐφόρου, φόρου 20% ἐπὶ τῶν καταναλισκομένων εἰς τὰ Bar ποτῶν καὶ φόρου 20% ἐπὶ τῆς καταναλώσεως κατὰ τὰς δεξιώσεις καὶ χοροεσπερίδας, φόρου 3% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπραξέων τῶν ὑποδοματίων (τουριστικῶν τόπων) καὶ φόρων δημοτικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τινές, ὡς ἡ φορολογία ὑπὲρ τῶν διαφόρων Δήμων ἐπὶ τοῦ φαγητοῦ, δημιουργοῦν κακίστην καὶ ἀντιτουριστικὴν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ξένους μας, προκαλοῦντες τὰ δυσμενῆ των σχόλια.

Ἐπὶ πλέον ἡ ξενοδοχειακὴ ἐπιχείρησις, ἐκ τῆς φύσεώς της, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὐρίσκειται ὑπὸ συνεχῆ φορολογικὸν ἔλεγχον. Πολλοὶ ἐκ τῶν δαπανῶν της εἶναι δυσχερὲς ν' ἀποδειχθοῦν, διότι αἱ προμήθειαι καὶ εἰδῶν ὄπλισμοῦ καὶ ἐπιτιμιστικοῦ ὕλικου γίνονται συχνὰ κατὰ τρόπον ἔντιμον μὲν ἀλλὰ ὄχι πάντοτε ὀρθόδοξον, ὅπως π. χ. συμβαίνει ὅταν μία οἰκογένεια ἢ ἕνα ξενοδοχεῖον ἐκποῖ ὀρισμένα ἐπιπλα ἀλλὰ ἀρνήται νὰ δώσῃ ἀποδείξεις, ἢ ὅταν ὑπάρχῃ σπάνις ὀρισμένων εἰδῶν εἰς τὴν ἀγορὰν ἢ ὅταν αἱ ἀγοραὶ γίνωνται μέσῳ μικροπωλητῶν. Πῶς ν' ἀποδειχθοῦν αὐτὰ αἱ δαπάναι εἰς τὸν ἐφοριακὸν ὑπάλληλον;

Ποιά μπορεῖ νὰ εἶναι λοιπὸν ἡ καλυτέρα συμβιβαστικὴ λύσις;

Ἡ ἐπιστροφή εἰς τὴν ἐνιαίαν φορολογίαν καὶ μάλιστα τὴν φορολογίαν ὑπὲρ τοῦ Ὄργανισμοῦ Ξενοδοχειακῆς Πίστεως, ποῦ ἔσχυσε μέχρι τοῦ 1951,

ένσωματουμένων εις αὐτὴν ὄλων τῶν φορολογιῶν, μηδὲ τῆς φορολογίας τοῦ 3% ἐπὶ τῶν τουριστικῶν τόπων ἐξαίρουμένης. Ἡ φορολογία αὐτή, ἡ ὁποία κατηγορήθη τὸ 1951 ἐπὶ Ὑψηροσιακῆς Κυβερνήσεως, θὰ ἐξυπηρετήσῃ ὄχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως φορολογικῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως δανειακῆς πολιτικῆς.

Μὲ τὴν ἐπαναδιοχέτευσιν τῆς φορολογίας πρὸς τὸν Ὅργανισμὸν Ξενοδοχειακῆς Πίστεως ὁ Ὅργανισμὸς οὗτος ὄχι μόνον θὰ παρέχῃ μικρὰ δάνεια συντηρήσεως, ὡς κάμνει σήμερα εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, ἀλλὰ θὰ δύναται νὰ διαθέτῃ εἰς τοὺς ξενοδόχους χρήματα καὶ διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ξενοδοχείων των ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν νέων ξενοδοχείων.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τονίσω διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὴν ἀνάγκην ἐπαναθεσπίσεως τῆς ἐνιαίας φορολογίας ὑπὲρ τοῦ Ὅργανισμοῦ Ξενοδοχειακῆς Πίστεως. Μόνον δι' ὄργανισμοῦ ὡς ὁ τῆς Ξενοδοχειακῆς Πίστεως, δανείζοντος μὲ μικρὸν τόκον, δύναται νὰ ἐνθαρρυνθῇ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία καὶ νὰ ἐπεκταθῇ πρὸς κατευθύνσεις πρὸς τὰς ὁποίας ἀλλέως δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ ἐπεκταθῇ. Ἐντὸς ὀλίγου θὰ σᾶς ἀναπτύξῃ καλύτερον ἐμοῦ τὸν μηχανισμόν τοῦ Ὅργανισμοῦ Ξενοδοχειακῆς Πίστεως ὁ ἀγαπητός μου φίλος κ. Βασίλειος Νιάντζουρας, Διευθυντῆς τοῦ ὡς ἄνω ὄργανισμοῦ.

Πάντως ἐγώ, ὡς ἐπαγγελματίας, δεῶν νὰ τονίσω ὅτι ἐπέκτασις τοῦ ξενοδοχειακοῦ μας δικτύου διὰ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας εἶναι ἀδύνατος ἄνευ τῆς καταλλήλου δανειακῆς πολιτικῆς, τὸ μόνον δὲ κατάλληλον ὄργανον διὰ τὴν πραγματικὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς ξενοδοχειακῆς τάξεως εἶναι ὁ Ὅργανισμὸς Ξενοδοχειακῆς Πίστεως δανείζων μὲ χαμηλότατον τόκον. Ὑπάρχει βέβαια ὁ Ο.Χ.Ο.Α. ἀλλὰ δὲν ἐξυπηρετεῖ τὸν ξενοδόχον. Δανεισμός μὲσω τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. ἀπαιτεῖ τὸ 50% τοῦ κεφαλαίου, τόκον 8% μὲ τάσιν μειώσεως εἰς 6% κατόπιν τῆς διαπιστώσεως ὅτι τὸ 8% εἶναι ὑψηλόν, ἐξασφάλισιν τοῦ δανείου κατὰ 200% καὶ ρήτραν δολλαρίου, προϋποθέσεις ποὺ ἀνακόπτουν τὴν διάθεσιν καὶ τοῦ πλεόν καλοπίστου ἐπιχειρηματίου. Ἀλλὰ τί θὰ γίνῃ ἐὰν δὲν ἐξασφαλισθοῦν αἱ προϋποθέσεις ποὺ θὰ ἐλκύσουν τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν καὶ θὰ τὴν πείσουν νὰ δανεισθῇ;

Δὲν θ' ἀποκτήσωμεν ξενοδοχεῖα τῶν ὁποίων τόσην ἀνάγκην ἔχει ἡ Πατρίδα μας διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ συνεχῶς αὐξανόμενον τουριστικὸν ρεῦμα; Ἀσφαλῶς πρέπει ν' ἀποκτήσωμεν περισσότερα ξενοδοχεῖα. Καὶ τὴν λύσιν θὰ μᾶς τὴν δώσῃ τὸ πείραμα τοῦ 1951. Πράγματι, τὸ Κράτος ἀντελήφθη τὴν σημασίαν τῆς ὑπάρξεως ἐγκαταστάσεων ἀνταξίων πρὸς τὴν σοβαρότητα τῆς τουριστικῆς βιομηχανίας μας καὶ μὲ τὴν προτροπὴν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς ἐδημιούργησε τὰ πρῶτα κρατικὰ τουριστικὰ ξενοδοχεῖα εἰς Μύκονον, Δελφούς καὶ Ναύπλιον, καθὼς καὶ ἀριθμὸν τουριστικῶν περιπτέρων εἰς ἀρχαιολογικοὺς τόπους. Ἡ τάσις τότε ἦτο νὰ δημιουργήσῃ τὸ Κράτος ξενοδοχεῖα ἐκεῖ ὅπου δὲν προεβλέπετο ὅτι θὰ ἔδειχνε ἐνδιαφέρον ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Ἡ ἐπιτυχία καὶ ἡ ἀπόδοσις ἦτο μεγαλυτέρα ἀπὸ ὅ,τι ἀνεμένετο, ἡ δὲ ἐξυπηρέτησις καὶ ἡ ἱκανοποίησις τῶν ξένων μας ἀπὸ τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτὰς ὑπερέβη πᾶσαν προσδο-

ζίαν. Ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἐπιφυλάξεις αἱ ὁποῖαι τότε διευπλώθησαν, τὰ ξενοδοχεῖα αὐτὰ ὄχι μόνον δὲν ἀνέκομαν τὰς ἐργασίας μικρῶν ὑπαρχουσῶν ἐπιχειρήσεων ἀλλ' ἀντιθέτως ἐγένοντο παράγων προσθέτοι οικονομικῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς δραστηριότητος καὶ ἐβοήθησαν σημαντικῶς εἰς τὴν τουριστικὴν καὶ ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν τῆς πάντοτε δυσπραγοῦσης ἑλληνικῆς ἐπαρχίας.

Τὸ πείραμα λοιπὸν ἐπέτυχε καὶ εὐτυχῶς συνεχίζεται διὰ τῆς δημιουργίας ξενοδοχείων εἰς Καστοριάν καὶ Ὑδραν καὶ περιπτέρων εἰς Φαιστόν, Κνωσσόν, Θάσον, Εὐζώνους καὶ εἰς τὰς πληγείσας ἐκ τῶν σεισμῶν Ἰονίους Νήσους. Ἡ πολιτικὴ αὕτη δέον νὰ συνεχισθῇ, μὲ μίαν ὅμως ἀπόλυτον προϋπόθεσιν. **Τὸ κράτος νὰ κτίζη ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ἀνάγκη ἀλλὰ νὰ παραχωρῇ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ξενοδοχείου εἰς ξενοδόχους, ὑπὸ τὸν ἔλεγχον πάντοτε τοῦ Τουρισμοῦ**

Δὲν εἶναι δυνατὸν τὸ Κράτος νὰ μεταβληθῇ εἰς ἐπιχειρηματίαν καὶ νὰ διαχειρίζεται τὸ ἴδιον τὰ ξενοδοχεῖα : Ἡ περιπτώσις τῶν κρατικῶν ξενοδοχείων τῆς Ρόδου θὰ ἔσχευε ν' ἀποτελῇ ἓνα σαφὲς καὶ τελεσφόρον δίδαγμα. Τὸ κράτος, μὲ ἓνα μίσθωμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐξησφάλιζε μίαν ἀπόσβεσιν, ἔστω καὶ πολλῶν ἐτῶν, δύναται κάλλιστα νὰ συμπληρώσῃ τὸ ξενοδοχειακὸν μας δίκτυον ἐκεῖ ὅπου ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία δὲν δείχνει ἐνδιαφέρον. Ἐάν, παρ' ὅλα αὐτὰ, τὸ ἴδιον δὲν ἐπιθυμῇ ν' ἀναμιχθῇ εἰς τοιαύτας ἐπιχειρήσεις, ὡς ὀρθότατα ἐσκέφθη ὁ Ὑπουργὸς τῆς Προεδρείας τῆς Κυβερνήσεως κ. Ράλλης, ἃς ὑποδείξῃ εἰς μερικὰ ἀπὸ τὰ ἀσφαλιστικὰ ταμεῖα νὰ προβοῦν εἰς τὰς ἀντιστοίχους ἐπενδύσεις. Ξενοδοχειακὴ πολιτικὴ δὲν νοεῖται χωρὶς προγραμματισμόν, καὶ προγραμματισμὸς σημαίνει κεφάλαια φθηνὰ διὰ τὴν δημιουργίαν ξενοδοχείων. Ὁ Τουρισμὸς εἶναι ὑπόθεσις **Ἑθνικῆ, καὶ Ἑθνικῆ, δηλαδὴ καθολικῆ**, πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀντιμετώπισίς του.

Ἐτερον θέμα τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ θίξω εἶναι τὸ θέμα τῶν εισαγωγῶν ξενοδοχειακοῦ ὄπλισμοῦ. Εἶναι εὐνόητον ὅτι ὁ ξενοδόχος δὲν ἔχει κανέναν λόγον νὰ προτιμᾷ τὰς ξένας ἀγοράς ὅταν ἡμπορεῖ νὰ εὕρῃ αὐτὸ πού χρειάζεται εἰς τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν, πράγματι δέ, ὅσον προχωροῦμεν, ὄλο καὶ περισσότερα προϊόντα παράγονται ἐντοπιῶς τὰ ὁποῖα ἡμποροῦν νὰ ἐφοδιάζουν τὰς ἐπιχειρήσεις μας. Ἀλλὰ εὐρισκόμεθα ἀκόμη εἰς τὴν περίοδον τῶν πειραμάτων καὶ μέγα ποσοστὸν τοῦ ξενοδοχειακοῦ ὄπλισμοῦ καὶ ἐγκαταστάσεων εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ εἰσαχθῇ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὸ κράτος ὅμως, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν, ἐπιβάλλει δασμοὺς εἰς τὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγόμενα ἀπαραίτητα εἶδη ξενοδοχειακοῦ ὄπλισμοῦ. Οὕτω ὁ ξενοδόχος οὔτε τὰ ἐγχώρια προϊόντα θεωρεῖ κατάλληλα νὰ ἀγοράσῃ οὔτε τοὺς ὑψηλοὺς δασμοὺς ἡμπορεῖ ν' ἀντιμετώπισῃ. Τελικῶς δὲ οὔτε ἀνανεώνει οὔτε συμπληρῶνει τὸν ὄπλισμόν τοῦ ξενοδοχείου, ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ἄλλης ξενοδοχειακῆς καταστάσεως τῆς χώρας.

Ἐπιβάλλεται μία συμβιβαστικὴ λύσις διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου κύκλου ἐργασιῶν, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἐννοιαν τῆς περαιτέρω ἐπιπτώσεώς του εἰς τὴν κατανάλωσιν ἐνῶ ἐν προκειμένῳ δὲν ὑπάρχει περαιτέρω διάθεσις τοῦ εἰσαγομένου ἐμπορεύματος, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ κατάργησις τοῦ

φόρου πολυτελείας, ὁ ὁποῖος ἐπιβαλλόμενος ἐπὶ τοῦ εἰσαγομένου ξενοδοχειακοῦ ὀπλισμοῦ εἶναι ἄτοπος. Διότι τὰ εἰσαγόμενα δὲν ἀποσκοποῦν οὔτε εἰς τὴν ἐπίδειξιν οὔτε εἰς τὴν τάσιν πρὸς πολυτέλειαν, ἀλλὰ εἰσάγονται ὑποχρεωτικῶς διὰ τὴν καλυτέραν ἐξυπηρέτησιν τῆς ἐργασίας.

Ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ Νόμου 4377 τοῦ 1929, διὰ τοῦ



Ὅμας εὐσταλῶν εὐζώνων

ὁποίου ἐχορηγήθη σχετικὴ ἀτέλεια, θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν ξενοδοχείων, ὅπως καὶ τότε συντελέσεν εἰς τὸ νὰ παρουσιάσῃ αἱ Ἀθῆναι ὅ,τι ἔχομεν σήμερον εἰς τουριστικὰ ξενοδοχεῖα πολυτελείας.

Τὸ τελευταῖον σημεῖον τὸ ὁποῖον θὰ θίξω εἶναι τὸ θέμα τῆς ξενοδοχειακῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἄφησα τελευταῖον τὸ θέμα τοῦ ἐμφύχου ὕλικου, διότι γνωρίζω ὅτι ὁμῶς αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς ἓνα ἴδρυμα ποῦ ἔδωσε καὶ δίδει κατ' ἐξοχίαν πρωταρχικὴν σημασίαν εἰς τὴν προετοιμασίαν καταλλήλων στελεχῶν δι' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς Ἑλληνικῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος.

Πράγματι, ὅσον ὑστεροῦμεν εἰς ἐγκαταστάσεις καὶ ὀπλισμόν, ἄλλο τόσον ὑστεροῦμεν καὶ εἰς ἀριθμὸν προσωπικοῦ ἐξησκημένου καὶ ἱκανοῦ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς αὐστηρὰς ἀπαιτήσεις μᾶς διεθνoῦς ξενοδοχειακῆς πελατείας. Οὕτως ἢ ἄλλως ἔχει ἀπορροφηθῆ ἤδη ὑπὸ τῶν ἐπιχειρήσεως ὅλος ὁ διαθέσιμος ἀριθμὸς ξενοδοχοῦπαλλήλων.

Μὲ πυρῆνα τὴν Σχολὴν Τουριστικῶν Ἐπαγγελμάτων πρέπει νὰ δια-

μορφωθῆ ἕνα σύστημα ἐκπαιδεύσεως με ἀρχετούς καὶ καθηγητισμένους καθηγητὰς καὶ κωδικοποιημένην διδασκίαν ὕλην, καθὼς καὶ ἕνα σύστημα πρακτικῆς ἐκπαιδεύσεως διὰ τῆς φοιτήσεως τῶν διδασκομένων εἰς μεγάλα ξενοδοχεῖα καὶ τῆς παρακολούθησος εἰδικῶν μαθημάτων ἀπὸ πεπειραμένα στελέχη.

Παρίσταται, με ἄλλους λόγους, ἀνάγκη νὰ λειτουργήσῃ, ἐκτὸς τῆς ὑπαρχούσης σήμερον σχολῆς μετεκπαιδεύσεως, καὶ μία σχολὴ βασικῆς ἐκπαιδεύσεως, καὶ εἶμαι ἰδιαιτέρως εὐτυχῆς διότι ὁ σεβαστός μου Ὑπουργὸς Προεδρείας Κυβερνήσεως κ. Ράλλης ἀντελήφθη τὴν ἀνάγκην τοῦ θέματος τούτου, ὥστε ἡ πραγματοποίησις τῆς σχολῆς ἐκπαιδεύσεως ν' ἀποτελῆ πλεόν ἀπόφασίν του. Παρὰ τὴν ὁμῶς, διὰ νὰ ἐνισχύσωμεν καὶ τὸ ἔμφυχον ὕλικόν τῶν ἐπαρχιῶν, πρέπει με βάσιν τὰ ὄργανωμένα ξενοδοχεῖα τῶν ἐπαρχιῶν, ὅπου λειτουργοῦν τὰ μέρη τὰ ἐξυπηρετοῦντα τὸν πελάτην, νὰ ὁργανωθοῦν διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῆς σχολῆς πρακτικὰ μαθήματα καὶ θεωρητικὴ διδασκαλία εἰς τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων στελεχῶν τοῦ ξενοδοχείου. Τὰ φροντιστήρια αὐτὰ θὰ ἐνισχύονται καὶ διὰ κλιμακίων τῶν σχολῶν ἐκπαιδεύσεως καὶ μετεκπαιδεύσεως διὰ περιορισμένον χρόνον. Ἐνα τέτοιο ἐπιτυχὲς πείραμα ἐγένετο πρὸ ἔτους εἰς τὴν Χαλκίδα, ὅπου τὸ λειτουργήσαν κλιμάκιον παρηκολούθησαν πολλοὶ ἐργαζόμενοι καὶ μαθητεύοντες με πολὺ καλὰ ἀποτελέσματα.

Αὐτὰ τὰ ὀλίγα εἶχα νὰ προσφέρω, ὡς μέλος τοῦ ξενοδοχειακοῦ κλάδου, εἰς τὴν σειρὰν τῶν διαλέξεων τὴν ὁποῖαν εἶχε τὴν ἔμπνευσιν νὰ ὁργανώσῃ τὸ Κέντρον Τουριστικῶν Μελετῶν τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν.

Δὲν θέλω, καὶ δὲν πρέπει νὰ μονοπωληθῆ ὑπὲρ τοῦ ξενοδοχειακοῦ κλάδου τὸ ἀδιαμφισβήτητον ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον ἐπιδεικνύεται τὸν καιρὸν αὐτὸν ἀπὸ κρατικῆς πλευρᾶς διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ τουρισμοῦ μας. Δὲν νομίζω, ἐξ ἄλλου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ξενοδόχοι δὲν πρέπει νὰ συνεισφέρωμεν, ὅπως καὶ συνεισφέρομεν, με θυσίαν ἕστω μέρους τοῦ ἐπαγγελματικοῦ μας συμφέροντος, διὰ τὸ γενικὸν καλὸν καὶ διὰ τὴν εὐημερίαν τὴν ὁποῖαν ἀντιπροσωπεύει διὰ τὸν τόπον ἢ ἀνάπτυξις τῆς τουριστικῆς μας βιομηχανίας.

Προέβαλα ἀπλῶς μερικὰς λύσεις, λύσεις αἱ ὁποῖαι ἐλπίζω ὅτι εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ πνεύματος τῆς ἀμοιβαίας συνεργασίας πολίτου καὶ Πολιτείας, Κράτους καὶ ἰδιωτῶν, ἐργοδοτῶν καὶ ἐργαζομένων, με ἄλλους λόγους ἐντὸς τοῦ πνεύματος τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀποδοτικότητος, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐργάζεται τόσον ἀθρόμβως καὶ τόσον ἐπαξίως τὸ ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν Προστασίαν τοῦ Ἄνακτος Ἰδρυμα, τὸ ὁποῖον ἀπόψε μᾶς φιλοξενεῖ.